СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДИЄВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXI. | Число 40. | Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 16. лютого, 1923. | VOL. XXXI. | No. 40. | Jersey City, N. J., Friday, February 16, 1923. | THREE CENTS

ЗБІРКА НА ФОНД

Негайної Допомоги Рідному Краєви продовжена до дня 28-ого лютого с. р., для доповнення означеної суми 30,000 долярів.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ: — ДОПИЛЬНУЙТЕ ВПОРУ, АБИ КОЖДА ГРОМАДА СПОВНИЛА СВІЙ НАРОДНІЙ ОБОВЯЗОК! ДЛЯ ДОВЕРШЕННЯ ФОНДУ ТРЕБА, ЩОБИ КОЖДА ГРОМАДА ЗЛОЖИЛА ТРЕТЮ ЧАСТИНУ ТОЇ СУМИ, ЯКУ ЗЛОЖИЛА НА ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ. ТОЖ ДОЛОЖІТЬ ТРУДУ І ЖЕРТВ ЩОБИ СПОВНЕННЄМ СЬОГО ОБОВЯЗКУ ДЛЯ РІДНОГО КРАЮ АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ОСЯГНУЛИ ЗНОВА ПОВНИЙ УСПІХ!

ДИПЛЬОМАТИЧНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ (ГАЛИЦЬКОЇ) НАРОДНОЇ РЕПУБЛИКИ В АМЕРИЦІ.

Ч. 794.

В СПРАВІ ПРОДОВЖЕННЯ ЗБІРКИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ.

ПОДАЮ ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, ЩО ЗГІДНО З БАЖАННЄМ НАШИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЯК І САМОГО ГРОМАДЯНСТВА, ЯКЕ В ЧИСЛЕННИХ ПИСМАХ ЗАЯВИЛОСЬ ЗА ПРОДОВЖЕННЄМ ЗБІРКИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ, ЗБІРКА ТА БУДЕ ПРОДОВЖАТИСЬ ТІЛЬКИ ДО КІНЦЯ СЕГО МІСЯЦЯ.

ВАШИНГТОН, Д. К., дня 14. лютого, 1923.

ДР. ЛУКА МИШУГА,
За Представництво Галицької Републики.

ЩЕ ОДИН КРОК ЗА ВСЕСВІТНИМ МИРОМ

ВАШИНГТОН, 14. лютого. — Сенатор Бора вніс в сенаті резолюцію за установленнєм Світового Суду для запобіжения війнам.

Резолюція заявляє, що війна межи державами повинна бути заборонена так само, як війна межи одиницями. Всі держави та народи повинні зобовязатися трактувати кожду державу, починаючу війну, так само, як держава поступає супроти людини, що нарушує мир в державі через напасть на другу людину. В тій цїли держави повинні зобовязатися станути всею силою супроти кождого, що нарушує мир в світі. Для того треба зорганізувати Світовий Суд, який мавби право рішати в межинародних справах так само, як Найвисший Суд Злучених Держав може рішати справи межи стейтами та одиницями. Ціль рішень Світового Суду означити на основі межидержавних умов, хто є напасником, хто викликує війну, та покарати провинителя спільними силами всіх звязаних договорами держав.

„Криві качки" мають рішати про долю „кривих качок" на будучність

ВАШИНГТОН, 14. лютого. — Доля внеску сенатора Нориса, після котрого малоби змінитися американську конституцію так, щоби ново вибраний конґрес скликати на засіданє зараз по Новім Році після виборів та не давати забирати голосу в законодавстві тим „кривим качкам", що ставали до поновного вибору, але перепали, опинився в руках власне „кривих качок". Резолюцію Нориса саме переслано в палаті послів до спеціяльного комітету, в котрім на 13 членів засїло аж 6 „кривих качок".

Ухваленнє закона про англійський довг певне

ВАШИНГТОН, 14. лютого. — Прихильники уряду вважають ухваленнє закона про способи сплачування англійського военного довгу вважається певним. Навіть противники уряду заявляються за законом, бо в законі бачуть нагоду показати світови, що Злучені Держави не хочуть використовувати свого становища для визиску других народів та держав.

Шукали за перлами царя в гробі американського моряка

НЮ ЙОРК, 14. лютого. — Федеральний уряд відкрив нині гріб та труну одного американського моряка, про котру пішли свого часу чутки, що в ній заховані перли російського царя Миколи II., перевезені украдки большевиками. Хоча поголоска була видимо куском глупої пропаганди проти большевицького уряду, мимо сього уряд рішив стерегти гріб до його відкриття. При відкриттю була сильна військова сторожа з машиновими крісами, зверненими на цікавих.

В гробі ніяких дорогоцінностий не найдено.

Резолюція за протестом проти заняття Рурщини

ВАШИНГТОН, 14. лютого. — Вискансийський конґресмен Войґт вніс в конґресі резолюцію, яка просить уряд внести формальний протест проти заняття Рурщини Францією та зажадати сейчас від Франції сплати Злученим Державам военного довгу в сумі 3 міліярдів 800 міліонів долярів. Резолюція малаби також дати право президентови Гардинґови скликати межинародну конференцію для розважения межинародних клопотів.

Робітничі юнії проти обмежування робітничих організацій

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 14. лютого. — Перед комітетом стейтової леґіслятури для робітничого законодавства зявилася депутація робітничих юній та запротестувала проти ухвалення внесених там законопроєктів, які мають на цїли не допускати юнійних провідників до надуживання юній для змов з підприємцями.

Підчас переслухань кілька разів приходило до острих суперечок межи представниками юній та членами комітету. Декоди знов гості брали таку живу участь в переслуханю, що голова комітету мусів кілька разів опорожнювати галю.

Число випадків занедужання інфлюенцією в Ню Йорку перевисшило тисячку

НЮ ЙОРК, 15. лютого. — Міський уряд здоровля подає, що перший раз сього року число випадків занедужання інфлюенцією перевисшило тисячку та дійшло вчора до 1,139. Число занедужань запаленнєм легень дійшло вчора до 295. Число случаїв смерти від обох недуг виносило вчора 78.

Міський уряд звертає увагу на можливість епідемії. Таке заключенне робить він на основі небувало скорого зросту занедужань від інфлюенції; у вівторок було їх всего 795, в середу майже в двоє стільки.

Справа святковання суботи в Палестині

ЄРУСАЛИМ, 14. лютого. — Перед британським комісіонером для Палестини зявилася депутація правовірних Жидів, домагаючися від нього видання закона, наказуючого всім Жидам Палестини святкувати врочисто суботу. Делеґація нарікала, що в суботу можна бачити Жидів як вони толочать виноград та другими роботами поневіряють жидівське свято.

У відповідь на се домаганне британський комісіонер заявив, що він не вважає виданнє закона про святкованнє суботи відповідним кроком; він порадив Жидам виробляти публичну опінію та в той спосіб натиснути Жидів до святкованнєс суботи.

Нові приятелі

15. січня комісаріят закордонних справ совітської України дав відповідь польському повіреному у справах у Харкові на польську ноту в справі охорони прикордонної смуги. В початкові відповіді полемізує з закидами, висунутими в польській ноті, далі йде такий уступ: Український уряд уважає своїм приємним обовязком констатувати, що польський уряд у перший раз вступив на шлях реальних заходів для відновлення нормальних відносин з українською републикою: український уряд хоче вірити, що ініціятива, розпочата польським урядом буде розвиватися далі аж до повного розцвіту мирних добросусідських відносин між обома державами. Разом з цим український уряд з великим задоволенням приймає до відома заяву польського уряду про бажання стати на шлях нормальних торговельних відносин й передає ту справу уповажненій до ведення торговельних переговорів з польським урядом українсько-російській торговельній комісії.

„В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИ-ХАТІ ПОВИННА НАХОДИДА".

З діяльности „Товариства Помочи Письменникам"

На руки товариства вплинули слідуючі жертви:

М. Кізима жертвував $2.00 і викликує до жертв П. Задорецького і П. Петрового, о. Бойко дає $2.00 і викликує Гната Палажія і М. Угорчака. З персоналу „Свободи" жертвували слідуючі: П. Маційовский $2.00; О. Сілецький $1.00 і викликує Ст. Навроцького; Д. Гоць жертвує $1.00; Ст. Гладкий $1.00; М. Смакула $1.00; В. Кушнір $1.00; І. Павчак $1.00; Ст. Шимон $1.00; М. Янкович $1.00; Ант. Онисик $1.00.

Товариство в імени Письменників складає жертводавцям щире українське спасибі. Честь кому честь.

Дальші жертви проситься слати як досі на адресу:

Mr. WASYL HASIJ,
13 Furman St., Trenton, N. J.

Наглі суди для спекулянтів в Польщі

Сікорскі заповів, що уряд задумує предложити внесення про наглі суди проти нечесних спекулянтів, які зароблять величезні суми при помочі контрабанди харчових продуктів за кордон.

Бойкот комуністів в провинції в Росії

Провінціональні комуністичної партії повідомляють центральний комітет, що більшість партійних працьовників зрікається їздити для партійної роботи в віддалені від залізниці й повітових центрів села зі страху перед все зростаючим озлобленням селян до комуністів. Перемогу безпартійних на останніх виборах в совіти партійні комітети пояснюють небажанням відповідальних працьовників комуністів виставляти свої кандидатури. Населення бойкотує ті волосні виконкоми, в яких президія складається з комуністів. Особливо невиними губерніями вважаються Казанська, Тульська, Калуґська, Орловська і Володимирська.

Польський скарб у 1922 р.

„Слово польске" подає Польска Крайова Каса Позичкова, яка має привілей видавати грошеві знаки, є одиноким доставцем для польського скарбу, який не може здобути кредиту за кордоном. Щоб достарчити готівки для Річипосполитої П. К. К. П. є примушена випускати чим раз більше грошевих знаків. В слід за інфляцією, себто зростом скількости грошевих знаків вартість їхня мусить падати і тут головна причина фатального упадку польської марки.

31. грудня 1921 р. обіг польських марок виносив 229 і пів міліярдів. На протязі 1922 р. він виріс о 564 міліярди, себто до висоти 793 і пів міліярда. Емісія майже виключно була вжита для потреб польського скарбу. І так: в кінцем 1921 р. довг скарбу в П. К. К. П. виносив 221 міліярдів, при кінці 1922 р. о 454.6 міліярдів більше. У першому півроці 1922 (за часів мін. Міхальского) цей довг виріс лише о 14 міліярдів, решта (440 міліярдів) припадає на другий півріх (мін. Ястшембскі). Про проґресію руїни польського скарбу свідчить це, що в самому лише місяці грудні 1922 р. польський скарб задовжився в П. К. К. П. на 156 міліярдів (у грудні 1921 році тільки на 7 міліярдів). З уваги на упадок вартости марки ці числа не дають повної картини. Перераховуючи ці велитенські суми на золотий франк по пересічному курсі, знаходимо, що в першому півроці 1922 році скарб задовжився на 21 міліонів золотих франків, а в другому аж на 264 міліони золотих франків. У грудні 1921 р. зріст довгу скарбу виносив 11 міліонів золотих франків, у грудні 1922 р. 54 міліони зол. франків — що свідчить про швидкі поступи... ченської господарки.

Запас золота П. К. К. П. виріс на протязі 1922 р. з 24.9 міліонів золотих марок на 41 міліонів, запас срібла з 42.6 міл. лише на 44.1 міліонів. Разом запас шляхотного металю не доходить до 80 міліонів золотих марок.

Англійські політики за пляном Гюза про полагодженнє питання відшкодовань

ЛОНДОН, 14. лютого. — Два крила ліберальної партії згодилися виступити в англійські парляменті з пляном полагоди питання военного відшкодовання, яке Німеччина має заплатити аліянтам. Сей плян годиться зовсім з пляном американського секретаря стейту Гюза, котрий свого часу в публичних промовах пропонував, щоби конференція бизнесменів установила висоту та спосіб сплачування відшкодовання. Англійські лїберали хочуть, аби сей плян завела в життє Ліга Народів через окликаннє такої спільної комісії та запрошеннє до співучасти американського уряду.

Французи відповідають на критику англійських міністрів

ПАРИЖ, 14. лютого. — Французькі газети містять довжезні відповіди на критику французької заграничної політики, виголошену в англійськім парляменті англійським премієром та міністром заграничних справ.

Вони висказують надію, що будучність докаже слушність французької політики.

Англійський уряд проти скликання світового конґресу

ЛОНДОН, 14. лютого. — Англійський премієр Бонар Ло в своїй урядовій заяві про внесеннє кількох робітничих представників на скликаннє світового конґресу при співучасти Америки, Німеччини та Росії заявив, що плян не є практичний.

Німеччина підносить новий протест проти заборони вивозу товарів з Рур

ВАШІНҐТОН, 14. лютого. — Німецький уряд вислав до французького новий протест проти заборони вивозу фабрикатів Рурщини до Німеччини, заявляючи, що таким поступованнєм Франція підриває здібність Німеччини сповняти свої зобовязання супроти других аліянтів.

Франція буде знати незадовго кошти заняття Рурщини

ПАРИЖ, 14. лютого. — Французький уряд заперечує чутки, що кошти заняття Рурщини виносять 2 міліони франків денно, та обіцює, що він предложить в короткім часі свій звіт з видатків удержання армії та урядників в Рур.

Товпа побила французького офіцира

ЛОНДОН, 14. лютого. — З Дортмунд доносять, що товпа Німців побила тяжко одного французького офіцира, що хотів всісти на поїзд та поїхати до Гельзенкірхен. Німецька поліція та жандармерія ледво вратувала його живого.

Місто не хоче платити Франції кари

БЕРЛІН, 14. лютого. — Рада міста Гельзенкірхена, на котре французькі окупаційні урядники наложили кару 100 міліонів німецьких марок за сутичку межи німецькою поліцією та французькими жандармами, заявила, що вона кари не заплатить.

Єсенський бурмістр арештований

ПАРИЖ, 14. лютого. — Французька окупаційна влада арештувала єсенського бурмістра за те, що він відвернув світло від французької команди та не хотів в нічому помагати окупаційним військам.

Піднесеннє марки

БЕРЛІН, 14. лютого. — Державний банк Німеччини продавав далі заграничні вартісні папери та гроші, наслідком чого німецька марка знов піднеслася в курсі. Вона осягнула нині ціну 24,000 марки на одного доляра.

Грізьба великого страйку майнерів у Франції відвернена

ПАРИЖ, 14. лютого. — Союз юній майнерів оголошує, що заповідженого на 16. лютого страйку не буде. За страйком заявилися радикальні крила майнерів, але три четвертини майнерів заявилися проти сього.

Аліянтсько-турецькі переговори не посуваються вперед

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 14. лютого. — Переговори межи аліянтами та Турками не зробили за послідні дні найменчого кроку вперед. Анґорський уряд дав до зрозуміння, що він вишлає свого представника Ісмета Пашу з новими прирученнями, але сей ще до Константинополя не наспів, і аліянтські представники даром тратять час.

Братовбийча війна в Ірляндії

ДАБЛИН, Ірляндія, 14. лютого. — У війні межи Айрищами настала нині дивна перерва. Лишень в кількох місцях війска тимчасового уряду заскочили повстанців та примусили їх віддїли до піддання.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 3.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA" 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

БУВШИЙ ІТАЛІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР ПРО ФРАНЦУСЬКУ ЗАБОРЧУ ПОЛІТИКУ

Бувший італійський премієр Франческо Нітті помістив в нюйорськім дневнику „Ню Йорк Америкен" у виданню з 11-го с. м. замітну статтю з приводу наїзду Франції на Німеччину.

В сій статті він висказує такі гадки:

Причиною усеї анархії в Европі є т. зв. „воєнні відшкодовання". Богато було в сій справі конференцій, але вони не довели до нічого.

Перепоною до всякої полагоди є Франція. Анґлія нераз заявляла, що хоче полагоди воєнних відшкодовань і навіть відписання воєнних довгів. Італія ніколи не привязувала великої ваги до воєнних відшкодовань, які неправдиво представляється яко відшкодовання за знищення північної Франції.

Америка дуже добре зробила, що держалась осторонь. Вона повинна і далі займати таке становище.

Тепер пора зачати говорити всю правду. Треба сказати, що усі ті воєнні відшкодовання впаковано до мирового договору на те тільки, щоби знищити Німеччину; аби Франція могла далі удержувати велику армію та стреміти до поділу Німеччини.

Франція заплатила Німеччині в 1871 році 1 біліон долярів воєнного відшкодовання, але така сума, яку наложено у версайськім договорі на Німеччину, се нечувана річ в історії.

Передівсім треба зазначити, що се „відшкодованнє" є нарушенням перемиря, яке заключили побідники з побідженими.

В часі мирової конференції в Парижі тамошня преса, підкуплена французькими металевими промисловцями, зачала кампанію, яка довела до побіди на справедливости і до зломання засад перемиря. Франція за згодою аліянтів і Америки наложила на Німеччину обовязки сплати воєнних відшкодовань, воєнних кар і навіть пенсій для французьких жовнірів по війні.

Одначе Німеччина не всилі їх платити і вже недалекий час, коли світ буде згадувати про чих з глузованнєм а навіть з омерзіннєм.

Німеччина вже стратила все переносне добро, всю торговельну фльоту, всі торговельні організації заграницею і всі кольонії. Якже вона моглаб ще платити і відшкодовання?

Але тут ходить о побіду французького металевого промислу, який хоче осягнути перевагу над німецьким промислом, знищивши його. До сього стремить він через забір долини Сар і долини Рур.

Та ся політика ненависти і пімсти Франції не поможе. Вона може хвилево зруйнувати Німеччину, але з румовищ і попелів руїни встане обновлений німецький нарід, котрий відмолодніє і очиститься через терпіннє і знову осягне свою недавню силу і велич, а тимчасом Франція зі страху буде мусіти щораз більше оружитись, тратити енерґію і жити в атмосфері ненависти і непевности, яка веде до занепаду.

Щодо аліянтських довгів в Америці то вона повинна домагатись їх сплати. Франція перша повинна сплатити Америці воєнні довги. Побіда у війні дала їй нові території, богаті копальні і великі воєнні добичі. Як вона не сплатить довгів Америці, то як вона може сподіватись, що дістане гроші від держави, котра у війні все стратила?

Остаточно „воєнні відшкодовання" можуть довести тільки до занепаду Европи і до продовження політики дикого розбою.

Фрація мала велику армію, а таксамо і Польща хотяй збанкротована удержує велику армію. Але при таких похибках як заняттє далини Сар, Горішнього Шлеска і коридора до Данціґа жадна армія нічого не поможе. Всі виновники мусять далі щораз більше зоружуватись. Франція до того мусіти-ме зоружувати Польщу своїм коштом.

ЩО ПИШУТЬ ПРО ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ?

1. ІВАН ЄРЕҐА з Дукейн, Па.: — Прошу приняти і від мене невелику жертву, бо тільки пять долярів, але ліпше то, як нічо. Трохи припізнився з тою жертвою, але не дивуйтеся. Сам писати не вмію, а коли й дещо довідаюся, то все пізнійше других. От нині приходжу собі до свого краяна в гостину. Ще я не роздягнувся, а тут мене мала дівчина питає: „Вуйку, а чи післали Ви вже дещо на Галичину, бо я вже післала". От так на старі літа чоловік встиду набрався. Дівчині не буде більше як сім літ, а вона розуміє більше мене старого. Нічого було діяти, я виняв з кишені пять долярів тай кажу: „Та то на гроші ніколи не є пізно, я і прийшов до Вас діти, щоби ви мені вислали гроші до Вашінґтону."

2. ТЕТЯНА САВЮК з Пітсфілд, Масс.: — Пересилаю дещо на Фонд від Сестрицтва Преч. Діви Марії. Наше Сестрицтво, яке зорґанізувалося допера перед місяцем, немає ще фондів, але коли на першім мітінґу порушено справу оборони рідного краю, то всі сестри як одна заявилися за збіркою на Фонд Негайної Допомоги та жертвували від себе кожда по своїй спромозі. Віримо, що й други сестри підуть за нами і допоможуть своїми лептами дозбирати повних 30.000 долярів.

АКЦІЯ ФРАНЦІЇ ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ.

(Від власного кореспондента).

Президент і правительство німецької републики разом з правительствами складових держав Німеччини закликають німецький нарід святкувати завтрішню неділю, 14. січня, як **день жалоби і протесту** з приводу французької акції проти Німеччини, — акції, яку німецьке правительство в згаданих відозвах до німецького народу, як також в дипльоматичних нотах до держав антанти і инших держав світа пятнує як **зломанне Версайського договору, нарушенне основ міжнародного права і насильство проти безборонного німецького народу.**

Ся французька акція полягає на тім, що **Франція вислала військо на німецьку державну територію** в ціли окупації найважнійших центрів Рурської области, яка є не тільки найбогатшою вуглевою областю Німеччини, але також єдиним джерелом вугля для німецької промисловости, бо Сарську область і Горішний Шлеск Німеччина на основі Версайського договору втратила.

Подробиці сього німецько-французького конфлікту відомі з щоденних телеграфічних донесень, тому я в сій статті подам загально історію і теперішний стан конфлікту.

Виходячи з того, що світову війну завинила Німеччина, держави антанти стали на тім, що Німеччина має звернути державам антанти всі шкоди, які через війну понесли держави антанти і їх громадяни. Про се відшкодуванне або т. зв. репарації (r e p a r a t i o n s) говорить VIII. часть Версайського договору (арт. 231-247 з 7 додатками).

Підчас заключування Версайського договору висота репарацій була ще **невідомою величиною** і Німеччина обовязалася виповнити репарації в такій висоті, в якій назначать їх держави антанти. Висота сих репарацій означена в т. зв. лондонськім ультіматі з 1921 р., який Німеччина приняла під загрозою обсади німецької території.

Вже тоді німецьке правительство і ті партії, на яких воно опиралася, говорили отверто, що репараційні тягарі Німеччині не під силу. Вона буде виповняти їх доки зможе, але світ швидко переконається, що вона їх не зможе виповнити. На шляхах політики виповнення (Erfuellungspolitic) стан Німеччини тому, щоби по перше переконати світ про свою добру волю, а по-друге про неможливість виповнення репараційних тягарів.

Ті наслідки, яких сподівалося німецьке правительство від політики виповнення, прийшли.

В міру того, як Німеччина платила міліярдові рати в золоті, німецька марка падала й падала, зубожіннє Німеччини росло й росло. Вистане сказати, що коли в літі 1921 р. один американський доляр коштував 50 німецьких марок (перед війною тільки чотири марки!), то тепер коштує він понад 10.000 німецьких марок.

Економісти й фінансісти цілого світа почали приходити до переконання, що Німеччина не може виповнити своїх репараційних забовязань, а тільки руйнує себе й потягає за собою руїну цілого світового господарства.

Тільки одна Франція стояла далі на тім, що Німеччина може і мусить заплатити. В літі 1922 р. Німеччина, покликуючися на відповідні постанови Версайського договору, звернулася до репараційної комісії, яка є органом держав антанти для справи репарацій, з просьбою о мораторію. Репараційна комісія видала тимчасові постанови, які облекшили тягар Німеччини на стільки, що відложили плату головних рат до рішення, яке мало бути принята на конференції держав антанти.

Перша така конференція відбулася в грудні 1922 р. в Лондоні. Через те, що держави антанти не могли прийти до згоди, конференцію перервано й відложено на початок січня до Парижа. Значить, друга така конференція мала відбутися з початком січня в Парижі, а коли вона довела би до порозуміння між державами антанти, тоді мала відбутися третя, головна конференція в Брісселі.

На всіх тих конференціях ходило не тільки о репараційні зобовязання Німеччини, але також о взаїмні довги між державами антанти. Всі сі справи мали бути разом полагоджені.

Одначе до Бріссельської конференції зовсім не дійшло бо **париська конференція розбилася.**

На сій конференції Анґлія і Франція предложили кожда свою програму в справі репараційних зобовязань Німеччини. Ходило о те, на яких умовах дати Німеччині мораторію. І анґлійські і французькі умови були тяжкі, до тої міри що властиво зносили державну суверенність Німеччини і давали державам антанти дуже далеко йдучі управленнє вмішуватися в усі внутрішні справи Німеччини. Одначе анґлійська програма все таки була для Німеччини значно кориснійша ніж французька.

Очевидно, на конференції розглядано обі програми не зі становища корисности для Німеччини, тільки для держав антанти і в дальшій мірі для світового господарства. **Тут Анґлія і Франція зовсім розійшлися.**

Анґлія заявила, що не може згодитися на французьку програму, бо вона тільки зруйнувала би Німеччину, а не принесла би ні державам антанти ні світовому господарству ніяких користий, навпаки, руйнуючи Німеччину, спричилаби також руїну світового господарства.

Франція знов заявила, що не може згодитися на анґлійську програму, бо вона є відхиленнєм від Версайського договору і не дає Франції тих користий, як їй запоручає той договір.

На сім париська конференція розбилася.

Тепер **Франція** заняла таке становище: Коли держави антанти не можуть погодитися що-до своєї політики супроти Німеччини в репараційній справі, то **Франція має право самостійно робити все, що вважає за відповідне для забезпечення своїх інтересів.**

Се своє становище опирає Франція на §§. 17 і 18 другого додатку до VIII. части Версайського договору.

В §. 17 говориться, що коли Німеччина не сповнить своїх репараційних зобовязань, то репараційна комісія має се ствердити і повідомити про се правительства держав антанти, предкладаючи їм проєкт відповідних заряджень.

§. 18, який грає в французькій акції головну ролю, дословно звучить:

„Зарядження, які держави антанти матимуть право поробити на випадок нарочного несповнення Німеччиною, і які Німеччина обовязується не вважати неприятельськими актами, можуть обнимати акти економічних і фінансових заборон і репресій і взагалі инші такі зарядження, які дані правительства могтимуть зважати потрібними з огляду на обставини".

З сього §. 18-го, а саме з його останніх слів Франція виводить своє право до **всякої** акції проти Німеччини, яку вона вважатиме за потрібну, **включно до обсади німецької території**, і без огляду на те, чи до тої акції прилучаться инші держави антанти, чи ні.

Після розбиття париської конференції Франція виступила в репараційній комісії з внесенням, щоби ствердити, що **Німеччина не сповнила своїх зобовязань** супроти Франції в справі достави вугля й дерева та що те не сповненнє є **нарочне.** Се внесеннє перейшло проти голосу делеґата Анґлії і проти осторогы делеґата Злучених Держав Північної Америки, який брав участь у засіданню репараційної комісії з дорадним голосом.

Оба вони признавали, що Німеччина не сповнила своїх зобовязань, одначе заявилися проти французького внесення, мотивуючи се тим, що по-перше не сповненнє Німеччини річево дуже незначне і не оправдує такої строгої акції проти Німеччини, яку плянує Франція, а по-друге Німеччина не сповнює своїх зобовязань тому, бо вони такі важкі що не можна їх сповнити, отже треба ті зобовязання зревідувати і зменшити.

Французьке внесення перейшло голосами Франції, Бельґії й Італії проти голосу Анґлії.

Маючи ствердженнє репараційної комісії, що Німеччина нарочно не сповнила своїх зобовязань, Франція видала зарядженнє обсади найважнійших центрів Рурської области і головний центр, місто Ессен, вже обсадила, а дальші збираються обсадити.

Дня 15 січня припадає речинець нової репараційної рати, яку має Німеччина заплатити. З сього приводу має знов зійтися репараційна комісія і **ствердити нарочне несповненне Німеччини.** Тоді Франція має видати дальші зарядження.

До французької акції прилучується **вповні Бельґія,** яка вислала також своє військо разом з французьким і **по части Італія,** яка вислала тільки своїх інженерів, які разом з французькими й бельґійськими інженерами мають контролювати продукцію й розділ вугля в рурській области.

Франція думає вести акцію **етапами,** себто займати що-раз нові области й видавати що-раз нові репресійні зарядження, числячи на те, що Німеччина під таким натиском вступить в безпосередні переговори з нею.

Німеччина, як уже зазначено, вважає сю акцію Франції **зломаннем Версайського договору, нарушенням основ міжнародного права і насильством над безборонним німецьким народом.**

Се становище арґументує німецьке правтительство ось-як:

Перше всего заявляє воно, що не сповненнє, яке ствердила репараційна комісія, **не є нарочне,** бо репараційні зобовязання **перевисшають силу Німеччини.**

По-друге, хоч-би навіть Німеччина нарочно не сповнила своїх зобовязань, то **Франція не має права до самостійної акції проти Німеччини**. Версайський договір заключила Німеччина зі **всіми державами антанти як з одною договірною стороною** і вона є на основі сього договору і управнена і зобовязана тільки супроти всіх держав антанти разом, а не супроти кождої з них зокрема. Репараційна комісія є спільним органом усіх держав антанти і коли репараційна комісія ствердить не сповненнє Німеччини, то тільки всі держави антанти разом мають право з сього приводу до спільної акції проти Німеччини.

По-третє, §. 18 другого додатку до VIII. части Версайського договору, **не дає державам антанти права до окупації німецької території.**

Про те, які німецькі території мають бути окуповані державами антанти як запорука виконання Версайського договору, говорить XIV часть Версайського договору, яка носить назву: „Гарантії виконання" („Garanties d'execution"). **Ніяких инших німецьких територій держави антанти не мають права окупувати.**

Коли Франція покликається на згаданий §. 18, а саме на слова, що держави антанти мають право видати економічні й фінансові заборони й репресалії і взагалі всякі инші зарядження, які вважатимуть за відповідні, то слів „взагалі всякі инші зарядження" не можна розуміти так, що держави антанти мають право до обсади німецької території.

Обсади території якоїсь держави є найбільшим і найтяжшим нарушенням суверенности тої держави, отже неможливо, щоб така загальна постанова („взагалі всякі инші зарядження") давала право до такого найбільшого й найтяжшого нарушення державної суверенности Німеччини, як окупації її території.

Стоячи на такім становищи, німецьке правительство вважає французьку акцію **неприятельським актом, який кожда держава має право відперти оружною силою.** Коли-ж Німеччина не відпирає його оружною силою, то тільки тому, що Версайський договір позбавив її оружної сили і змоги обороняти свою територію оружем.

Вважаючи французьку акцію **неприятельським актом,** Німеччина не вважає себе обовязаною співпрацювати з французькою окупаційною владою, так, як до сього вона обовязала на своїх територіях, занятих державами антанти на основі Версайського договору. На території, яку тепер займає Франція, німецькі уряди мають поводитися так, як на основі міжнародного права поводяться уряди на території, занятій неприятельським війском.

Стоячи на становищи, що Франція й Бельґія зломили Версайський договір, Німеччина заявляє, що супроти сих держав вона також не вважає себе звязаною Версайським договором і не буде супроти них сповняти зобовязань, які впливають з того договору.

На знак протесту Німеччина відкликала з Франції й Бельґії своїх послів, оставляючи тільки їх заступників.

До обох згаданих держав вислала Німеччина ноти з протестом, в яких зазначує своє становище. Такі ноти висилає вона також до инших держав антанти.

Німеччина стоїть на тім, що всі держави антанти є супроти неї звязані Версайським договором і тому мають обовязок охоронити її від безправства й насильства Франції й Бельґії.

Відповідні ноти висилає Німеччина також до инших держав світа. Німецьке населенне ново занятих областий побіч протестів, принятих на зборах, готовиться також до **пасивного** опору. Так прим. вугляний синдикат, який управляє цілою продукцією й розділом вугля, перенісся з Ессен до Гамбурґа, щоби не бути оруддем окупаційної влади.

Словом, зі становища міжнародного права Німеччина вважає акцію Франції **неприятельським актом,** якого тільки тому не відпирає оружною силою, бо не має тої сили.

Що французька акція ані з правого ані з політичного погляду не є оправдана, про се найліпше свідчить факт, що в сій акції не бере участи Анґлія.

Так само треба твердити, що французька акція знаходить осуд в цілім світі.

Про політичні цили французької акції я вже нераз згадував і про се доведеться ще нераз говорити. Тут зазначу тільки коротко:

Французї ходить о те, щоб опанувати лівий берiг Рену і найважнійші жерела промислової сили Німеччини. Сим хоче Франція осягнути дві цили:

По-перше: зруйнувати господарську силу Німеччини, розбити її державну єдніть і таким способом раз на все забезпечитися від німецької небезпеки.

По-друге через опануванне копалень вугля й металів на німецкій території зробитися незалежною від Анґлії й Америки.

Одно і друге разом зробило би Францію найбільшою політичною силою в Европі, яка могла би панувати над Европою, не оглядаючися на Анґлію й Америку.

Перед світовою війною Франція закликала цілий світ проти Німеччини, як проти сили, яка загрожує цілій Европі і світови.

Тепер такою силою хоче стати Франція.

13. січня 1923.

Д-р Михайло Лозинський

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

Отворено приватний банк „Коопкредит" в Харкові. Характер, метода провадження інтересу та члени сеї інституції суть майже ті самі, що в попередній Харківській Взаїмного Кредиту Інституції. Чи знаєте, що Гельзир курять обожателі турецьких цигареток понад 15 літ?

ДЕ БУДЕ У. Н. ХОР?

FEBRUARY

Sun. 18th—Youngstown, O.
Mon. 19—Butler, Pa.
Tues. 20th — Buffalo, N. Y. Elmwood Music Hall
Wed. 21st—Rochester, N. Y. Eastman Theatre
Thurs. 22nd — Auburn, N. Y. Auditorium
Fri. 23rd—Ithaca, N. Y. Cornell University
Sat. 24th — Utica, N. Y. Utica State Armory
Sun. 25—Syracuse, N. Y.
Mon. 26th—Binghamton, N. Y. Kalurah Temple
Tues. 27th—Scranton (?), Town Hall
Wed. 28th—Pottsville, Pa. Hippodrome

З ПАНАХИДИ НА НЕГАЙНУ ДОПОМОГУ.

(Дальший спис).

24.	Укр. Греко-Кат. Церков св. о. Николая в Пасейк	$42.00
25.	Укр. Греко-Кат. Церков св. Йосафата в Френкфорд,	15.00
26.	Укр. Греко-Кат. Церков в Джанставн, Па.	8.27
27.	Укр. Греко-Кат. Церков в Ансонія, Конн.	10.00
28.	Укр. Греко-Кат. Церков Найсвятійшого Серця Ісуса Христа в Бостон, Масс.	42.32
29.	Укр. Греко-Кат. Церков св. Кирила і Методія в Олифант, Па.	50.00

СВЯТО 5-ИХ РОКОВИН САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕПУБЛИКИ

Пражська закордонна група с. р. (соціялістів-революціонерів) відсвяткувала в понеділок, 22. січня, 1923, 5-ті роковини самостійности України. На свято запрошені були тільки члени У. П. С-Р., співчуваючі їм та кілька незалежних с-д. (В. Винниченко, Галаган, Антонович та инші).

Свято відкрив довшою промовою М. Ю. Шановал, в якій згадав дореволюційні часи на Україні, початки революції і значіння 4-го Універсалу Центральної Ради, що признавав Україну самостійною Републикою. Між иншими привитав присутного на святі тодішнього голову Ґенерального Секретаріяту і одного з авторів універсалу.

В. К. Винниченка, на що зібрані відповіли грімкими і довгими оплесками. В. К. Винниченко, забираючи слово перш усього висловив свій жаль, що українські соціялісти зустрічають це свято не в свойому Киеві а на чужині. Опісля вказав на причини проголошення самостійности України, та як приняли цей універсал широкі народні маси. Торкаючись сучасного моменту, В. К. Винниченко замітив, що великою помилкою є розбиттє українських сил і висловив бажанне, щоб в недалекому часі наступило обєднанне всіх демократичних або хотяж соціялістичних українських сил.

Н. Я. Григоріїв росказав про незвичайно цікавий момент коли фактично влада на Україні перейшла до українських рук.

Забирали ще голос І. С. Паливода, М. Галаган, К. Коберський, І. Денисенко, Чернявський і ін., а від Січових Стрільців передав привіт Курах.

Кінцеве слово взяв М. Ю. Шановал, після якого відчитав вірш поета Олеся, вмисно написаний і присланий на те свято. Цілий вечір пройшов під знаком щирого товариського настрою і бажання найти спільний шлях для праці на користь українського трудового народу. — Укрпрес Прага).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБО-ТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЗАДУШЕВНІ ЗАБАГАНКИ ПОЛЬЩІ

(З віденського „Українського Прапора" з 20. січня с. р.).

Під наголовком: „Митрополит Шептицький за федерацією з Польщею. Довірочні українські наради в Данціґу" пишуть „Вядомосьц Краковске" з 12. січня „В добре поінформованих українських кругах розказують: Урядові" представники галицьких Українців зрозуміли, що треба конче найти якесь „модус вівенді" з польскою державою, фактичним власником „Східної Галичини" (знаки наведення—польського органу Прим. Ред. „У. П"). Отож у Данціґу відбулася перед святами Різдва Христового нарада між висланниками о архіеп. Шептицького й висланниками Петрушевича—мабуть були особисто й на сій нараді рішено, що треба змагати до узискання „федерації" з Польщею. Дотичні інструкції прийшли також до предсідника українського „Народнього Комітету", авд. д-ра Володимира Бачинського. Сей старався також при витворенне відповідного настрою серед Українців, особливо; що наближався український зїзд у Львові, скликуваний щорічно в часі свят Різдва Христового. Тимчасом проти Бачинського виступили як найострійше о. прaлат Куницький, ред. Будзиновський (відомий протипольский маняк), др. Студинський і инші. Вони закинули д-рови Бачинському (як звичайно в Українців — зраду. Дехто навіть закидав, що він (др. Бачинський) повідомив поліцію про зїзд і унеможливив його. Одначе скликаний на пятницю минувш. тижня між партійний зїзд признав усі закиди безосновними і ствердив, що др. В. Бачинський робив стисло по вказівкам „з гори".

Стільки польський часопис.

Хто знає становище Галицького Уряду, той відразу догадується, що польське донесенне про „федералістичні" змагання сього Уряду є видумкою і містифікацією. Такою самою видумкою є донесенне про якийсь зїзд у Данціґу, на якому нібито мав бути през. Петрушевич і митрополит Шептицький. Президент Петрушевич від пів року з Відня нікуди не виїздив, отже й не міг брати участи в ніякім зїзді. Митрополит Шептитицький в Данціґу не був і нам абсолютно нічого не відомо про якінебудь заходи Митрополита у справі „федерації". Тому донесенне польського дневника — се не тільки злобна видумка, але й негідна клевета. Бо Галицький Уряд не тільки ніколи не думав і не думає про федерацію з Польщею, але стоїть непохитно на становищі, що з теперішньою Польщею українському народови Галицької Землі взагалі не по дорозі. З того ясно виходить, що Галицький Уряд ніколи не міг давати й не дав нікому й ніяких інструкцій про „згоду" з Поляками.

Коли у Львові були справді якісь тертя між поодинокими діячами, то ми сподіємося, що се проминаючі недорозуміння, які не принесуть шкоди нашій загальній справі. Віримо, що польська преса нарочно робить з мухи вола, щоби тріюмфувати перед світом, що, мовляв, є у Львові якісь Українці, до того ще не на визначнім становищі, яким дуже спішиться робити „федерацію" з Польщею. Поляки можуть бути певні, що такого зрадника, колиб він найшовся, гнів, уяремленого Польщею українського народу змівби з поверхні політичного життя.

Се ствердженне подаемо нашій суспільности щоб не давала послуху клеветливій польській пресі і пропаґанді. А нашому громадянству в краю і на еміґрації треба трох річей: едности, едности й ще раз едности!

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ПЛАСТУН.

Оповідання з життя запорожських збігців.

(Свобідно за Купером).

(10)

— Є які новини, полковнику? спитав, коли привиталися. — Вчера писар тричі пригадував мені, щоби я не забув прийти до вас.

— Новини? Я гадав, що ви мені принесете яку новину... Може таку, що ваша донька віддаеся.

— Як вас цікавить така новина, то можу сказати, що віддаеся. І то добре, дуже добре. Знаю, що її доля буде в добрих руках. Тепер можу спокійно вмирати.

— Отже таки зробив, як я йому порадив. Сам полагодив діло і я вже не потребую бути сватом.

— Та де, сам! Дівка не кидалася йому на шию, отже він в одно: „не схоче мене, тай не схоче!" Казав, що радше вийшла би за Мулика... А вона, як почуе імя писаря спльовує.. вибачте за слово.

— Спльовує?! Спльовує, як почуе імя писаря?... Імя писаря?! То не про Мулика бесіда? Не він будучий ваш зять?

— Ви за Мулика хотіли висватати мою доньку? Вона ані чути не хоче про него. А як би й хотіла, то хиба по моім трупі! Дякувать Всевишньому, є ще ліпші женехи, ніж ваш Мулик. Він може добрий писар, але не такий для моеї доньки. Впрочім, в його хаті за високі пороги на наші ноги. Він полковий старшина, може й буде ґенеральний. Гнна донька простого козака, що й сотником не був. Вона мусить вдоволитися простим козаком.

— Він вчера просив мене, щоби я побалакав з вами і в його користь сказав тепле слово. Казав мені, що не може подумати собі життя без Ганни. Я своє зробив. Тепер, коли знаю, що ви не хочете й чути про него, і коли кажете, що Ганна вже мае судженого, то й я скажу, що Бобренко буде ліпший для неї, ніж Мулик.

— Бобренко?! Вам хто сказав, що Бобренко? Ні Мулик, ні Бобренко. Він чесний козак, але про него ніхто й не думав. Ні я, ні Ганна.

— Писар казав мені, що одинокою перешкодою для него міг би бути Бобренко, бо дівчині мабуть завернув троха голову. Се й було причиною, що він прийшов до мене. Надіявся при моїй помочи позискати батька дівчини, при помочи батька саму дівчину... Але хто то такий може бути, коли ні Мулик, ні Бобренко?

— Голима...

— Голима?! Чи добре чую? Не жартуете?

— Голима чесний, сердечний приятель мій. Випробований приятель.

— Се знаю. Але він ваш приятель, ваш! Він мабуть також приятель вашої доньки. Але з того ще не виходить, щоби був добрий на її мужа. Чи такий чоловік годен ущасливити вісімнацятьлітну дівчину?... Вісімнацятьлітну!

— Він перший на все Запороже мисливий, перший пластун. Кождий, хто його знає, шанує його. Не лиш батько й мати моеї доньки, але й вона сама завдячує йому свою волю, своє єжиттє. Він нераз і не два спас батька, маму і доньку, важучи своїм власним життєм.

— Сумніваюся, чи він, оженившися, кине рушницю в кут і возьме в руки плуг.

— А на що має кидати?

— Не боїтеся, що ваша донька лишиться дуже молодою вдовою? Його життє все на волоску.

— Того я не боюся. Ні шабля ні куля не візьме його. Я вже не раз бачив його серед граду куль. І инші бачили. Як би він не був характерник, то його кости вже давно були би обернулися в порох.

— Вони давно по слові... Голима і Ганна?

— Ще не по слові. Вони ще й не говорили між собою про се. Лише я говорив з ним і з донькою. Від него знаю, що він її любить. І Ганна сказала мені, що любить його.

— Сказала?

— Сказала.

Полковник похитав головою.

— Тепер инше діло. Виряджайтеся в дорогу. До Аслана прийшли вісти. Корабель може безпечно плисти аж до порогів і вернути звідтам. Завтра смерком відчалите. Перед Очаковом умрза відстане від вас. Може за ним розщибаються царські посіпаки, отже коли би хто вліз на корабель і пізнав його, то й вас не пустили би.

По відході Горбея прийшов до полковника Мулик.

— Ви спізнилися, пане писар. Вона вже заручена.

— В Молдавщині? Як суджений так далеко, то дівчину ще можна відбити.

— Суджений тут, в Катирлезі.

— Бобренко?

— Голима... Він той щасливець.

— Голима?! Жартуете, полковнику.

— Голима. Перед хвилею сказав мені батько дівчини.

— Неімовірне! Вдурів старий? Вдуріла дівка?

— Мені бачиться, що старий. Один старий і другий старий. Мабуть зробили злагоду, не питаючи дівчини. Але, коли справа так стоїть, то вам вже запізно розпочинати боротьбу, щоби здобути для себе серце дівчини, бо вони завтра покидають Катирлез.

— Я здогадався, що вони незабаром відідуть, бо знаю, що ви торік вислали були Горбея з двома десятками козаків. Тепер він вернув без тих козаків і не показує, щоби хотів осісти тут на постійний прожиток. Він, донька і Голима кажуть, що вертають на Запороже. Але як би справді так було, то, міркую, ви їх не пустили би.

— Вони їдуть в службі; але куди і чого, се моя і їх тайна.

— Зробіть мені ласку. Я без тої дівки не годен жити... і... не буду жити! Ще не вся надія пропала. З того, що ви сказали, я здогадуюся, що Горбей хоче Голимі, за всі прислуги які зробив йому, заплатити донькою. Питанне, що на се скаже сама донька! Що скаже, як почуе, що я хочу її взяти?!

— Кажу вам, що вже нема коли. Ідуть.

— Коби тілько ваша ласка, то буде коли. Можуть вони їхати, можу й я. Позвольте мені поїхати з ними. Ще в дорозі висаджу Голиму з сідла.

Полковник став проходжуватися по хаті.

— Він свій, — думав полковник. — Зрадником не може стати, бо йому нічого вертати на Запороже. Знае, що там ждуть на него щоби вивезти в Сибір. Впрочім, як він про все довідаеся аж тоді, коли вже буде там на місци і коли відійдуть звідтам, тайна вже не потребує лишатися тайною. Його довгий язик в сім ділі нам непошкодить. Лише Горбееви скажу, щоби йому нічого не говорив про мету подорожи.

— Про мене, їдьте! — сказав до Мулика. — Але, супроти Горбея не маете права більшого, як кождий рядовий козак. Горбей отаман, або той кого він поставить на своє місце. Отаманом корабля на час подорожи, туди і назад, буде Бобренко.

В очах Мулика блиснула радість, по лици промайнула хитра усмішка. Подякував і вийшов.

На другий день під вечір корабель відчалив від Катирлезу і виплив на повне море. Зразу пустився на південь, щоби, як хто підглядав, куди корабель поїде, збаламутити його. Потому корабель звернув на Очаків. Плавали сюди й туди так довго, щоби попід Очаків проплисти в ночи. Ще перед Очаковом спустили лодку. До неї сів Аслан і щез в темноті.

Коли перепливали попри Очаків, коло керми сиділи Голима, Бобренко і Ганна. Голима розказував їм, яке життє на острові Посічи.

— Що той дурний робить?! — сказав Бобренко, показуючи на Мулика, котрий, стоячи на середині корабля, запалював свічку і вкладав її до великої червоної паперової ліхтарні. Засвітивши ліхтарню, пустився до них до керми.

— Чи ви вдуріли?! — крикнув Голима, ударивши рукою по ліхтарни так, що вона згасла і роздерлася.

— Хиба ви вдуріли! Зруйнували таку ліхтарню. Я йшов до вас на розмову і хотів, щоби було яснійше. Щоби один одного бачив.

— І щоби царські посіпаки побачили нас! — додав Голима. — Така ліхтарня несогірший сиґнал. Зараз пізнати, що ви в канцелярії, не на війні виховалися.

Поплили дальше. Мулик, котрий від коли увійшов на корабель, мало коли глянув на ту без котрої „не міг жити", відступив воркочучи від товариства, але лишився на помості. Він грався камінчиками, яких мав повну кишеню. Кидав їх то в воду, то в гору, то трібував, чи не досягне берега. Коли корабель вже увійшов у Великий Луг і збочував в одну розтоку, Мулик озирнувся. Ніхто не звертав на него уваги. Тоді він знов кинув камінчик. До камінчика була привязана нитка, до нитки стебло. Комінчик обкрутився об галузку дерева, що стояло над водою при устю розтоки. Стебло зависло над водою. Коли звертали в другу розтоку, знов верг такий камінчик з ниткою і соломкою. Нараз корабель станув. Спустили лодку. До лодки вступив Голима і відчалив. По хвили вапугав пугач.

(Дальше буде).

ЗБІРКА НА ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ

Комітет села Городиславич зібрав при коляді, поміж своїми односільчанами $59.70 на політичних вязнів.

На сю ціль зложили слідуючі жертводавці:

Семен Кафтан 3.00; Стах Опеля, Юрий Кафтан, Василь Романів, Кондрат Опеля, Михаїл Романський, Микита Гула і Денис Лущ по 2.00; Адам Багрій, Симеон Баляс, Олекса Андрусяк, Михаїл Никифорчин, Микола Гула, Микола Шпиа, Теодор Паранька, Антін Барановський, Іван Охманович, Стефан Дуда, Кароль Дацовський, Наталія Куляк, Павло Добрянський, Розалія Савіцька, Денис Безкоровайний, Яким Мелета, Яким Атаманюк, Іван Гонтарук, Розалія Фелійовська, Блейи Дині, Григорий Довганик, Тимко Пархин, Петро Кільоба, Дмитро Багрій, Дмитро Савіцький, Максим Явний, Михаїл Климків, Петро Корбін, Михаїл Савіцький, Максиміліян Савіцький, Онуфрій Баляс, Іван Жовнір, Ілько Лис, Іван Гелета, Розалія Гелета, Антін Цьвігун, Ізидор Лесів і Андрей Андзюлок по 1.00; Олекса Прокопів 75 цнт.; Петро Жмир, Семен Антоняшин, Т. Регош, Н. Матвійшин і Стефан Кметь по 50 цнт.; Ю. Дупій 20 цнт. Гроші відослано через Земельний Банк до Комітету несення помочи політичним вязням.

Всім жертводавцям складаємо сердечну подяку.

Колядники: Василь Романів, Яким Мелета, Юрій Кафтан, Онуфрий Баляс, Григорий Довганик.

В. Романів, писар.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

КІЛЬКО ЗЛОЖИЛИ ПООДИНОКІ ОСОБИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ.

(Передостанній спис).

1) З Гейзелтон, Па., збірку з протестаційного віча 17. грудня 1922, переслав п. О. Шараварко ... 100.00

2) З Микаду, Па., переслав збірку з протестаційного віча п. Д. Карітула ... 32.00

Зложили: Греко-кат. парохія Покров. Пр. Богородиці 31.00; Стефан Радчук 1.00.

3) З Йонкерс, Н. Й., переслав збірку о. В. Сполітакевич ... 70.00

Зложили: Теод. Майчик, Марія Митрик і Катерина Циконська по 5.00; Григорий Скробач 3.00; по 2.00: Вол. Крамарчук, Анна Дзямба, Марія Погребенька; по 1.00: Юлія Гаврильчак, Сильвестер Петришин, Яків Салій, Атанас Пецияк, Іван Римець, Василь Бохнак, Андр. Теличка, аГврил Морох, Іван Лагойда, Теодор Луців, Ева Заболотна, Микола Семчич, Марія Мадараш, Семен Косар, Алекс. Качковська, Назар Васічко, Гр. Лисів, Теодор Пилипишин, Ст. Дячик, Семен Пилипишин, Петро Гаран, Микола Гавриляк, Ів. Ковалів, Антін Шашкевич, Михайло Фатюк, Катерина Югас, Теодор Пухир, Семен Дзямба, Теодор Головка, Матвій Тимит, Павло Баран, Іван Бибель, Теофіль Морох; дрібні жертви зібрані на протестаційнім вічу 17 грудня 1922 18.00.

4) З Бурджетставн, Па., зложив п. Фрейк Петрина ... 5.00

5) З Бурджетставн, Па., зложив п. Юрій Мендак ... 5.00

6) З Н. С. Піттсбург, Па., з протестаційного віча переслав збірку п. Терентій Іваніцкий ... 53.00

Зложили: Др. Іван Проник 25.00; Василь Онишків 5.00; по 1.00: Володимир Стадник, Михайло Саракман, Терентій Іваніцкий, о. Іван Жук, Вас. Сенько (мол.), Іван Корбецький, І. Оздай, Яків Біда, Ілько Федина, Стефан Дутковський, Вас. Мурза, Михайло Костик, Вас. Дикий, Стефан Шелюга, Михайло Вуйцик, Василь Огорішко; меншими датками 7.00.

7) З Смок Рон, Па., збірку від членів Бр. Воскресенія Христового, від. 226 У. Н. Союза, переслав п. Н. Гарбінський ... 8.00

8) З Бриджпорт, Конн., збірку з дня 17. грудня, переслав п. Волод. Венгринович ... 5.30

9) З Алентавн, Па., переслав п. Д. Рудакевич ... 15.00

Зложили: Григорий Біленкий 10.00, Лев Хома 5.00.

10) З Реймі, Па., збірку з хрестин переслав п. В. Берницький ... 3.00

Зложили: Гриць Оріховський 1.00; по 50 ц.: Іван Ткачишин, Никита Джмелик; Василь Берницький; по 25 ц.: Прокіп Савчинський, Андрій Оріховський.

11) З Когуз, Н. Й., від Укр. Ситизенського Клюбу переслав п. Т. Малиґловка ... 15.00

12) З Ренкин, Па., від бр. св. Григорія, від. 24 У. Н. Союза з дня 17. грудня, переслав п. Никола Магун ... 26.50

13) З Нюарку, Н. Дж., збірку з протестаційного віча дня 17. грудня переслав п. Іван Бакун 43.00

14) З Бетлегем, Па., збірку від Комітету переслав п. Максим Паращук ... 72.00

Зложили: Максим Паращук 10.00; Іван Солода, Григорий Демчук, Олекса Запожений, Андрій Тимків, Михайло Грегорищ, Еврик Запожений і Йос. Кумонька по 5.00; Андрій Сисак 10.00; Андрій Навровський 3.00; по 2.00: Михайло Мушастий, Максим Шевчук, Іван Божик, Василь Гонтарик; по 1.00: Стефан Музика, Ксеня Федорчак, Яким Ільків, Теодор Данилюк, Петро Кішиля, Теодор Свідерський.

15) З Сімор, Конн., збірку з хрестин переслав п. І. Лабовський ... 5.00

16) З Сімор, Конн., збірку з хрестин переслав п. П. Фатула 5.25

Зложили: по 1.00: Іван Лабовський, Семен Вітяк, Павло Фатула, Семен Війтович; по 25 ц.: Стефан Дядик, Яцко Ростоцький, Йосиф Ванчак, Мих. Новак, Марія Біланська.

17) З Миделтавн, Н. Й., переслав п. Григорий Гнатів ... 4.00

18) З Нюарку, Н. Дж., збірку переслав п. М. Шумейко ... 26.00

Зложили: П. Вінчаровський 6 дол.; Й. Панлусь 5.00; П. Писаренько і М. Павлусь по 2.00; по 1.00: Й. Оберлейтан, М. Гурський, М. Шумейко, Ю. Андрусишин, Юлія Гулька, В. Вінчаровський, В. Борищук, А. Борищук, І. Роговський, Т. Гулька, І. Збраний.

19) З Філядельфії, Па., переслав п. Василь Волчанський ... 5.00

20) З Пасейк, Н. Дж., з протестаційного віча дня 17. грудня переслав збірку о. сов. Лев Левицький ... 90.70

21) З Лител Фолс, Н. Й., від 330 відділу У. Н. Союза, переслав п. Григорий Тиран ... 50.00

22) З С. С. Пітсбург, Па., з протестаційного віча дня 17-го грудня переслав збірку п. Павло Шпікула ... 130.63

Зложили: о. Е. Сидорин і Василь Солодяк по 25.00; Іван Онуфрейко і Павло Шпікула по 10 дол.; С. Ягело, А. Романкевич, Д. Янчак, Текля Костишак, Текля Паробак, Роман Павлишин, С. Петришин, А. Дихтяр, Ів. Хома, Гелена Кушнір і Никола Бета по 5.00; по 1.00: Мих. Яворський, Т. Лесик, Ів. Гаврилик, Михайло Дида, Пані Гулай; дрібні жертви 4.10.

24) З Джерзи Сіті, Н. Дж., переслав збірку п. Антін Онисик 15.00

Зложили: Григорий Федів 10 дол.; Олекса Мулик 5.00.

25) З Спринг Вели, Н. Й., збірку зібрану Т-вом „Просвіта", переслав п. К. Ільків ... 44.00

26) З Патерсон, Н. Дж., від Тов. Тараса Шевченка, від. 64 переслав п. Вас. Григорчук ... 23.50

Зложили: П. Похмурський 5 дол.; по 2.00: В. Григорчук, Ф. Редчук, М. Ющишин, І. Ількович, Г. Ничка; по 1.00: А. Сайдок, А. Сосовський, М. Сас, О. Мища, І. Гема, К. Гаврилюк, Т. Гайда, В. Атаманець; Гвоздецький 50 цнт.

27) З Ню Йорк Сіті, Нестор Заклинський зложив ... 6.00

28) З Іст Ст. Луіс, Илл., збірку з іменин переслав п. Д. Іващук ... 26.40

Зложили: по 3.00: Дм. Іващук, Іван Тимкович; по 2.00: Олекса Петришин, Павло Кожмінський, Петро Топоринський, Григорий Качмар; по 1.00: Михайло Картичак, Михайло Маґас, Стефан Щурик, Дм. Гладишевський; дрібні датки 6.54.

29) З Минеаполіс, Мінн., переслав збірку п. Н. Грубрин ... 54.75

Зложили: Вас. Комар 20.00; Василь Кордуба, Василь Кузів, Микола Грубрин, Никола Бойко і Петро Куліковський по 5.00; о. Василь Гривнак 3.00; Доня Скубока 2.00; Марія Процай і Никола Бачинський по 1.00; Петро Угринчук 50 цнт.; дрібними датками 2.25.

30) З Монессен, Па., збірку з протестаційного віча дня 17-го грудня переслав о. А. Іванишин ... 30.67

31) З Бредон, Па., переслала п-ні А. Буярин від Івана Бенецького ... 5.00

32) З Ню Йорк, Н. Й., з протестаційного віча дня 17. грудня 1922 від Ліги Горожан, переслав п. Ф. Матлай ... 303.00

Зложили: Гаврiїл Пирожок 20.00; Максим Решетило 15.00; Серафина Швець 10.00; Йосиф Подлужевич, І. Зазуляк, І. Маланчук, Павло Гаврис, Ілько Кавецький, Генрі Бурба, І. Прийма, І. Ганьошин, С. Тураш, о. Н. Підгорецький і І. Малик по 5.00; Марія Возвияк 3.00; по 2.00: Василь Чагарин, І. Жондля, П. Скиба, М. Смолик, М. Галан, І. Пелехський, М. Дроздик, Н. Джума, М. Гузар, Л. Піщак, П. Федорович, Г. Прийма, С. Пришляк, С. Мирош, І. Гордон, К. Ковбасюк, І. Добровольський, П. Вальорний, М. Максимович, М. Павлюк, С. Футорський, Г. Хлистун, М. Лацик, С. Сіпка; по 1.00: С. Кука, С. Піщак, П. Шмуц, М. Бончук, М. Волосянський, Ю. Сорока, С. Копичук, Зукович, А. Ріпка, А. Чухрій, Л. Миронюк, М. Лозінська, М. Гуль, М. Гаврилів, Анна Лозінська, В. Ярема, Р. Долішний, С. Переговський, П. Якимів, М. Ганьошин, В. Маляк, М. Брилінська, Анна Колодій, І. Редчук, І. Журавель, П. Перей, П. Боднар, П. Баей, В. Шульга, М. Демчишин, В. Сіврук, М. Ґурковський, В. Дудина, Катерина Шеремета, І. Данилів, Г. Кох, Д. Олійник, Н. Василишин, Н. Шуст, І. Прокопяк, В. Дроботій, Павліна Денека (замужна Пельо), о. М. Лисяк, Александра Денека, С. Деркач, Н. Бондарчук, С. Баран, Г. Бербець, В. Парас, П. Ганчарик, І. ...щишин, М. Євуш, І. Карпець, І. Марусевич, І. Притка, О. Плескун, П. Задорецький, о. Іван Різник, С. Різник, Д. Сідлер, І. Городецький, Й. Грицай, М. Головка, І. Голіят, Г. Джурин, Н. Джурин, Д. Левкович, Юлія Тарнавська, Н. Демкович, М. Кульчицький, Н. Дякун, Р. Телевяк, С. Гулай, С. Сьвентковський, Н. Ткач, К. Беднарчук, П. Демчук, Н. Панчишин, Мелянія Татаринська, Марія Скубова, Анна Сівець, Михаїл Кузів, Н. Соколовський, О. Вахур, Г. Попик, С. Редчук, Ф. Стефанів, І. Гриців, Н. Ганц, М. Василишин, Ф. Заяць, І. Юркін, Г. Чопіль, П. Бойко, П. Федун, В. Чаторийський, П. Морoз, С. Прончак, С. Кафтан, М. Борис, П. Глуш, О. Баляс, Н. Марків, Т. Вагула, Литвинишин, О. Віщук, Д. Маланчин, М. Стефанишин, О. Коцко, Н. С. Угорчак, П. Мальців, С. Дублик, С. Перщин, П. Тарнопольський, П. М. Мартинюк, М. Родик, Р. Кlемик, С. Дацишин, М. Суч, І. Дячун, А. Карпович, Д. Старостюк, М. Савчук, М. Гусла, Н. Гула, І. Волинський, М. Тарнавський, В. Тарнавський, А. Барановський, І. Михальчук, В. Конкуловський, П. Череватий, П. Лещух, К. Фультрі, В. Хома, Т. Жак, І. Михальо, Л. Гнида, О. Різник, Я. Притика, І. Пшеничняк, М. Теплий, М. Гайовий, І. Даурида, Т. Сондей, Т. Качмар, М. Соловський, Т. Мудар, П. Боршовський, І. Г. М.

(Дальше буде).

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

В Києві викрито фабрику роблення фальшивих грошей? Заким викрито се, фабрика випустила вже в курс 20 міліонів совєтських рублів (1922). Чи знаєте, що турецькі цигаретки Гелмар пакується в тверді паперові пачки, які хоронять їх від ломання і роздавлення?

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДОПИСИ

ГЕМТРЕМК, ДІТРОЙТ, МИШ.

Коляда на народні ціли.

Заколядували в часі „Різдва Хр." в Гемтремк, Миш., 110.25.

Шкільні діти: дівчата: Зося Димиян, Стефан Боднар, Марія Ломака, Анна Заблоцька, Броня Вербицька, Анна Маркович, Марія Мартинюк.

Малі хлопці: Влодко Данилишин, Петрусь Панчишин, Михась Крупка Іванів, Михась Костецький, Андрусь Крук, Влодко Боднар, Степанко Попик.

Старші: Степан Данилишин, Олекса Панчишин, Мих. Мозола, Володко Шкварок, Степан Седляр, Степан Богай.

З того вислано: 57.50 на „Рідну Школу", 29.00 для сиріт у Филаделфії, 23.75 для сиріт у Львові.

Кромі цього заколядували:

а) Сестриці „Непор. Зачат." 80.00 по рівній части на сироти у Львові і Филаделфії,

б) Тов. „Січ", сотня 29., Гемтремк, Миш., двіста на Рідну Школу у Львові, сто сімдесять по рівній пайці на сироти і Інвалідів у Львові та для Скитальців в Чехії.

Разом всьої коляди $560.25.

Честь Вам славні Колядники і сердешні жертводавці Громадяни!

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Коляда Січовиків на скитальців в Чехословаччині.

„Як кождого року так і сего Січовики 1-го Округа в Филаделфії, Па., не забули за бідних Скитальців, мучеників-героїв за народну справу та в часі свят пішли з колядою, щоби хотяй малими жертвами, зібраними поміж щирими жертводавцями, улекшити їм біду, яку вони переживають в зимних бараках в Чехословаччині.

Коляда принесла суму 750.00 дол., з чого вислано до Управи „Самопоміч" суму 700 дол. чеком Амерікен Експрес Ко. через канцелярію п. Теодора Грицея, котрий посилку переслав безплатно, а суму 50 дол. переслано до Головної Екзекутиви в Шікаґо на Фонд Січових Вістей.

Сю суму заколядували слідуючі Сотні:

1) Сотня 4, Фермонт евню	156.65
2) Сотня 7, Вест Філаделфія	20.00
3) Сотня 8, Савт Філаделфія	65.00
4) Сотня 9, Бріджпорт	40.00
5) Сотня 11, Честер, Па.	140.80
6) Сотня 25, Френкфорд	85.00
7) Сотня 43 і 45, Філаделфія	242.55
Разом	750.00

Іменем 1-го Округа Січової Організації складаємо щиру подяку всім ласкавим жертводавцям за так щедрі жертви, а Січовикам за їх щирий труд, бо сими жертвами підтримаємо наших героїв в їх змаганнях в здобуттю независимости нашому поневоленому народови.

За 1-ий Округ Січ. Організ.:
Мих. Стоколоса, писар.

—o—

ВІЛІНҐ, В. ВА.

Скликанне віча.

Коли тільки заглянемо в часопис „Свободу", все там спостережемо живий рух між Українцями. Одна громада устроює віче, друга збирає жертви, трета занимаєся скликанне мвічац знов тамта колядує на „Рідну Школу" — одним словом від роботи аж кипить, а все те на поміч рідному краєви в його спробах визволитись з під польського ярма.

Тепер заглянімо в наш Вілінґ. Тут живе чимало Українців і всі по більшій части читають „Свободу", але сповнити свій патріотичний обвязок супроти своєї вітчини нікому і на думку не приходило. Нераз можна було почути від наших патріотів: „Та здалобся і нам дещо зробити, але суть старші, нехай вони зачинають".

Були і тут пориви до народної роботи, були і початки, але щож, з порожного не наллєш! Попередні ініціятори так поописалися, що нині тільки підслухують, що о них говориться. На щастє найшлося кількох, що не ждали на припуку, а забралися до діла, щоби хоть бути „попри люди".

Дня 17-го грудня м. р. місцевий священик заповів збори в справі негайної помочи рідному краєви. Зараз по Службі Божій зійшлися люди на галю і по довшій нараді ухвалено скликати віче. Вибрано передвічевий комітет, зложено на фонд вічевий добровільних жертв $19.00, а до сего часу той фонд виносить вже понад $60.00.

Відбулись в тій справі ще другі наради дня 30-го грудня м. р. а дня 28-го січня відбулися збори, на котрі прибули громадяни і з доокописних плейзій. Результат вийшов з тих зборів такий; що ухвалено скликати віче на день 11-го лютого, 1923.

Памятайте Українці з Вілінг і околиці, що коли щось ухвалюєте, то нехай ця ухвала буде довершена. Покажім, що і ми уміємо цінити самі себе, що ми любимо свою рідну Україну, котра стогне під тяжким гнетом польської навалі. Покажім, що і ми вірні сини України. Не повстидаймося перед другими громадами. Допоможім нашим браттям вирватись зпід польської грабіжної руки як найскорше!

Комітет.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Пошукую свого сімейного брата ВАСИЛЯ ДОЛЖИЦЬКОГО, котрий перед 15-ти або 20-ти літ находився коло Washington, D. C. Мою до него дуже важну справу, яку хотілабим з ним полагодити. Він походить з села Должиці, пов. Синок, Гал. Хтоби о нім знав або він сам, прошу зголоситися до: Anna Dolzycka (Nimec), Box 57, Wilmore, Pa. 40-41

Пошукую свого тата ІВАНА ДАНИЛЯК, родом з Пукова, повіт Рогатин. Хто би про него знав або він сам, зволить зголоситись на адресу: Ксенька Данилюк, 409 Bush St., Olean, N. Y. 39-40

КОНКУРС.

Українська гр. кат. парохія в Мекдуй, Па., потребує сейчас дяка-учителя. Зголошення приймається сейчас. Вимоги: добрий Українець, тверезий, в повнім слові дірігент хору і представлення, учитель дітий. Платня 100 дол. місячно і звичайні доходи. Панійше може бути підвишка. Зголошення проситься слати на адресу: Andrew Kapitula, 104 W. Blaine St., McAdoo, Pa. 39-40